KUUROMYKKÄIN LEHTI

SUOMEN KUUROMYKKÄINLIITON ÄÄNENKANNATTAJA

N:o 12. Joulukuu. | TOIMITTAJAT: JOHN SUNDBERG Vastaava. HUUGO NYBERG Toim. sihteeri. | 22:s vuosik. 1917.

— *Tilauksia vastaanotetaan kaikissa postitoimistoissa.* — *Hinta 2 mk. koko vuodelta.* —

Martti Luther.

(Jatkoa edelliseen numeroon.)

IV Luther eroaa paavista. Worms'in valtiopäivät v. 1521.

Silloin suuttui Rooman paavi. Hän lähetti Lutherille rankaisu-tuomion, joka kielsi häntä saarnaamasta sekä jumalanpalvelukseen ja ehtoolliselle menemästä. Ja jos hän kuolisi, niin ei häntä saisi kristillisesti haudata.

Mutta Luther ei pelännyt paavin tuomiota. Kun tuomiokirje tuli hänelle, niin hän poltti sen suuren ihmisjoukon nähden Wittenbergin kaupungin portilla 19/12 1520. Näin erosi hän kokonaan paavista ja roomalais-katoolisesta kirkosta. Hän huomasi, että hänen täytyy perustaa uusi seurakunta.

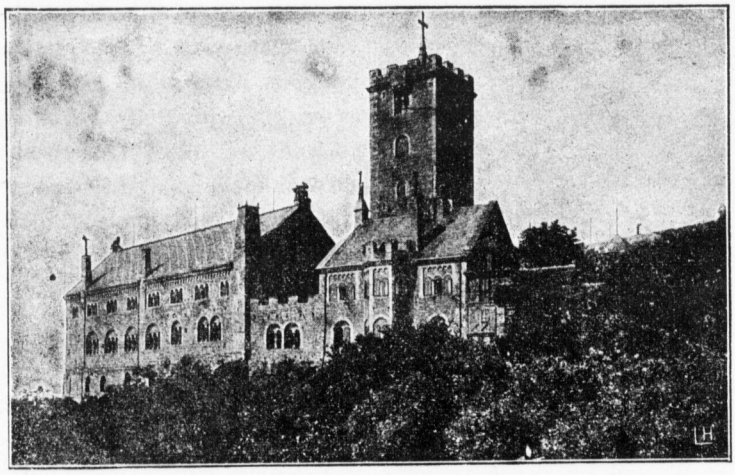

Wartburgin linna.

Luther oli saanut monta ystävää ja etevää oppilasta. Saksin ruhtinas *Fredrik* oli hänen hyvä ystävänsä ja suojeliansa. Hän auttoi Lutheria monta kertaa. Mutta Lutherin paras ystävä ja apu oli hiljainen, nöyrä, oppinut *Filip Melanchton*.

Lutherin alkama uskonpuhdistus synnytti paljon erimielisyyttä ja rauhattomuutta Saksassa. Keisari *Kaarle V* tahtoi saada taas rauhan ja sovun valtakuntaansa. Sentähden kutsui hän v. 1521 *valtiopäivät Worms'in* kaupunkiin keskustelemaan ja päättämään uskonpuhdistuksen asiasta. Siihen paavikin kehotti häntä. Näille valtiopäiville kutsuttiin Luther tutkittavaksi ja tuomittavaksi.

Valtiopäivät pidettiin piispan talossa. Niihin otti osaa 300 henkilöä. Keisari itse oli siellä. Hän istui punaisiin vaatteisiin puettujen paavin virkamiesten ja sotaherrojen keskellä. Keisarin ympärillä oli mahtavia ruhtinoita, piispoja ja monenlaisia herroja, sen ajan valtion, uskonnon ja sivistyksen johtajia. Heidän eteensä astui 38 vuotias munkki, Martti Luther, talonpojan poika. Mutta hän oli rauhallinen ja rohkea, sillä hän luotti Jumalaan. Herrat tutkivat häntä ja käskivät häntä hylkäämään oppinsa ja opetuksensa sekä hävittämään kirjoittamansa kirjat. Mutta Luther puhui kovalla ja selvällä äänellä, ettei hän hylkää oppiaan, sillä se on raamatunoppia. Herrat uhkasivat tuomita hänet kuolemaan tahi polttaa hänet tulessa. Mutta Luther sanoi, ettei hän mitään pelkää; hän tahtoo vast'edeskin opettaa ja puhua niinkuin raamattu ja omatunto käskevät. Hän sanoi: „on väärin, vahingollista ja vaarallista tehdä mitään vastoin omantuntonsa vaatimusta. Jumala minua auttakoon! Amen".

Lutherin ystävät valtiopäivillä koettivat häntä puolustaa. Mutta hänen väärät vihamiehensä voittivat. Valtiopäivät tuomitsivat Luther'in *kirkon ja valtion kiroukseen*, s. o. Lutheria ei saisi kukaan suojella eikä auttaa, hänet saisi tappaa kuka tahtoo, hänellä ei ollut mitään oikeuksia maan päällä. Nyt näytti Lutherin henki olevan suuressa vaarassa. Kuka tahtoi saisi tappaa hänet! Mutta hänellä oli paljon hyviä ystäviä ja oppilaita. He päättivät suojella häntä.

V Luther Wartburgin linnassa.

Luther läksi surullisena matkalle Wormsistä, kotiinsa Wittenberg'iin. Hän istui vaunussa ajaen maantiellä. Silloin hyppäsi metsästä muutamia

Luther-huone Wartburgin linnassa.

„rosvoja", seisauttivat hevoset, ottivat Luther'in kiinni, nostivat hänet hevosen selkään ja veivät hänet mennessään ratsastaen pois. Nämät miehet eivät kuitenkaan olleet rosvoja, vaan Luther'in ystäviä, jotka olivat panneet päälleen rosvon vaatteet. Kaikki ihmiset luulivat, että pahat rosvot ryöstivät ja tappoivat Luther'in. Mutta ystävät veivät hänet piiloon.

Toukokuun 4 päivän illalla lähestyi tämä ratsastaja-joukko *Wartburgin* linnan porttia. He kolkuttivat sitä. Portti aukeni ja sisään ajoi „rosvojoukko", jonka keskellä oli M. Luther munkkipuvussa. Sinne he veivät Luther'in piiloon. He eivät sanoneet kenellekään mihin he hänet veivät. Eivät hänen ystävänsä eivätkä vihamiehet tienneet missä hän oli.

Ensin oli Luther monta viikkoa aivan hiljaa Wartburg'in linnassa. Hän ei liikkunut mihinkään. Hän odotti, että hänen tukkansa ja partansa kasvaisi pitkäksi. Ennen hänellä oli lyhyt tukka ja partaa ei hänellä ollut ollenkaan. Mutta pian kasvoi hänelle pitkä tukka ja parta. Sitten pani hän munkin vaatteet pois ja puki päällensä uudet, ritarin vaatteet. Hän otti miekan vyöllensä ja kulta-vitjat kaulaansa. Ihmiset eivät tunteneet häntä. He luulivat häntä „Yrjö-ritariksi". Silloin hän sai olla rauhassa. Ei kukaan löytänyt häntä piilopaikasta, eikä voinut tappaa häntä. Elämä Wartburgin linnassa oli hiljaista „keskellä laululintusia, jotka kauniilla äänillä ylistävät Jumalaa päivällä ja yöllä", kuten Luther kirjoitti siitä.

Mutta Luther oli ennen tottunut olemaan keskellä työtä ja taistelua. Hän oli aina ollut monien ihmisten seurassa ja oli keskustellut ja väitellyt paljon. Täällä Wartburgin linnassa oli hän yksin. Elämä oli liian hiljaista. Hänellä ei ollut tovereita, hänellä oli ikävä. Hän kaipasi työtä, liikettä ja tovereita.

Wartburgin linnan hiljaisuudessa rupesi Luther kirjoittamaan monia kirjoja. Ne painettiin Wittenbergissä. Silloin ihmiset huomasivat, että Luther vielä elää, eikä kukaan ole tappanut häntä. Tärkeimmät kirjat tältä ajalta ovat *Kirkkopostilla* eli saarnakirja ja *Uuden Testamentin saksankielinen käännös v. 1522*. Luther käänsi U. Testamentin saksankielelle lyhyessä ajassa ja suurella innolla. Hän tahtoi, että ihmiset saisivat lukea sitä omalla äidinkielellään. Sitä painettiin 5,000 kappaletta. Monet ihmiset riensivät ostamaan sitä. Se myytiin pian loppuun.

VI Uskonpuhdistus levenee ja lujittuu.

Luther ei voinut olla piilossa Wartburgissa kauvan aikaa. Hän kuuli, että hänen kotikaupungissaan Wittenbergissä muutamat hänen oppilaistaan olivat ruvenneet opettamaan väärin hänen oppiaan. Silloin Luther rohkeasti läksi pois piilostaan. Hän ei pelännyt, että vihamiehet tappaisivat hänet. Hän luotti Jumalan apuun. Ei mikään voinut häntä estää lähtemästä Wittenberg'iin. Eikä kukaan enää uskaltanut tappaa häntä. Aika oli muuttunut. Lutherin ystäväin joukko oli kasvanut. Hän tuli Wittenberg'iin, nuhteli vääriä opettajia, rupesi itse taas saarnaamaan ja jatkamaan uskonpuhdistuksen työtä.

Kun Luther oli palannut Wartburgista Wittenberg'iin ja kun hän oli saanut siellä levottomuudet loppumaan niin rupesi hän *järjestämään omaa uutta seurakuntaansa*. Hän määräsi, että seurakunnan jumalanpalvelus ja saarna pidetään saksankielellä. Ennen oli jumalanpalvelus pidetty ainoastaan latinankielellä, jota kansa ei ymmärtänyt. Hän määräsi, että ehtoollisessa pitää antaa ehtoollisvieraille sekä leipää että viiniä. Paavin kirkossa annettiin vain leipää. Luther käski munkkeja ja nunnia lähtemään pois luostareista. He läksivät ja Luther hankki heille työtä ja asuntoja. Luostarit jäivät tyhjiksi. Hän kehotti pappeja menemään naimisiin ja perustamaan oman kodin ja perheen niinkuin muutkin ihmiset. Sillä Jumala on asettanut avioliiton. Luther meni itsekin naimisiin erään nunnan *Katarina von Boran* kanssa. Hän kehotti jokaista ihmistä tekemään ahkerasti työtä ja olemaan uskollinen toimessaan. Kaikki rehellinen työ on hyvä ja Jumala siunaa jokaista ahkeraa työntekijää. Luther tahtoi, että lapsille ja nuorelle kansalle opetettaisiin oikein ja selvästi Jumalan sanaa. Mutta lapset eivät siihen aikaan osanneet lukea, eikä heillä ollut sopivia oppikirjoja. Silloin hän kirjoitti *Vähän katekismuksen* v. 1527. Tätä katekismusta luetaan vielä tänäkin päivänä kaikissa luterilaisissa maissa, meillä Suomenkin kouluissa.

Näin Luther'in uskonpuhdistus levisi ja tuli yhä voimakkaammaksi.

V. 1530 kutsuttiin valtiopäivät *Augsburg'in* kaupunkiin päättämään hyväksytäänkö vai hylätäänkö Lutherin oppi. Lutherin ystävät ja toverit kirjoittivat valtiopäiville *„tunnustuksensa"*, eli kirjan, jossa he ilmoittivat mitä he ajattelevat, uskoivat ja opettivat. V. 1532 luvattiin, että Lutherin oppia saa vapaasti tunnustaa jokainen, joka tahtoo. Monet valtiot hyväksyivät Lutherin opin ja luopuivat paavista. Niin tekivät esim. *Tanska, Ruotsi* ja *Norja*. *Suomessa*, joka siihen aikaan kuului Ruotsin valtakuntaan, toimitettiin myös uskonpuhdistus ja liittyi Suomen kansa evankelis-luterilaiseen kirkkokuntaan.

VII Luther'in koti-elämä ja kuolema.

Luther asui kuolemaansa asti Wittenberg'in kaupungissa. Ruhtinas Filip lahjoitti entisen luostarirakennuksen hänelle asunnoksi. Se järjestettiin hauskaksi pappilaksi, jossa Martti Luther oli isäntänä ja hänen vaimonsa, Katarina-rouva, emäntänä. Lapsia heillä oli 6. Luther'in koti oli oikea, onnellinen pappila. Luther itse teki ahkerasti työtä. Hän kirjoitti kirjojaan, valmisteli saarnojaan ja esitelmiään ylioppilaille, matkusti tarkastus- ja saarnamatkoilla, otti vastaan monia vieraita, miehiä ja naisia, jotka tulivat neuvoa kysymään. Hän kirjoitti hengellisiä runoja ja virsiä ja soitti ja lauloi perheensä ja vierasten huviksi. Hänen täytyi paljon ajatella ja olla valmis neuvomaan, opettamaan, rohkaisemaan ja lohduttamaan monen monia erilaisia ihmisiä. Uuden opin levittämine,n

Wittenbergin kirkko, jossa M. Luther'in hauta on.

uuden seurakunnan järjestäminen ja paavin vastustaminen antoi niin paljon työtä, että me ihmettelemme kuinka hänen voimansa ja kykynsä riitti niin paljoon. Mutta hänellä oli hyvä ymmärrys, iloinen mieli ja rohkea luottamus Jumalaan.

Katarina-rouva hoiti hyvin taloutensa ja raha-asiansa. Paljon nuoria ylioppilaita ja muita tuttavia kävi Luther'in luona. Luther oli iloinen ja leikillinen. Hän osasi aina puhua vierailleen hauskoja, mutta samalla opettavia asioita. Lastensa kanssa Luther leikki paljon. Hän kertoi heille kauniita kertomuksia, lauloi heille kauniita

lauluja ja kirjoitti heille matkoilla ollessaan hauskoja kirjeitä. Muutamat hänen lapsistaan kuolivat pieninä. Hän suri kovin katkerasti, mutta lohdutti itseään sillä, että lapsi pääsi sinne, missä on hyvä olla.

Luther oli myös ahkera rukouksen mies. Hän rukoili paljon sekä yksin että yhdessä perheensä ja ystäväinsä kanssa. Luther'in paras ystävä ja työtoveri oli Filip Melanchton, joka paljon auttoi häntä vaikeuksissa ja monta kertaa rauhoitti hänen kiivasta luontoaan, kun se liian paljon pyrki esiin.

Vuodet kuluivat. Luther alkoi tulla vanhaksi. Hänen oppinsa leveni maasta maahan. Mutta itse oli hän jo väsynyt. Vanhat ystävät olivat kuolleet. Hän jäi yksin. Hän ei jaksanut enää olla niin iloinen kuin ennen. Hän kirjoitti itsestään näin: „minä olen vanha, kankea, väsynyt, kylmä ja nyt kaiken lisäksi silmäpuoli". Nuoret ihmiset eivät häntä enää oikein ymmärtäneet, sillä he eivät olleet nähneet häntä nuorena, rohkeana ja täysissä voimissaan ennen parempina päivinä.

Yliopiston professorina (opettajana) opetti Luther ylioppilaita lähes 40 vuotta. Vasta vähän ennen kuolemaansa lopetti hän opetustoimensa. Silloin sanoi hän oppilaillensa: „minä en jaksa enää, olen niin heikko. Rukoilkaa, että Jumala antaisi minulle hyvän ja autuaallisen kuoleman".

Hän tunsi kuoleman lähestyvän. Hän puhui siitä usein hiljaa ja tyynesti ruokapöydässä rouvalleen ja ystävilleen. Hän toivoi pääsevänsä rauhaan. — Tammikuussa v. 1546 matkusti Luther syntymäkaupunkiinsa, Eisleben'iin toimittamaan eräitä asioita. Matkalla ollessaan hän sairastui. Hän jaksoi kuitenkin vielä saarnata 4 kertaa Eisleben'issä vaikka olikin jo heikko. Helmikuun 18 p:nä aamulla v. 1546 kuoli Martti Luther ja olivat hänen viimeiset sanansa: *„Sinun käsiisi minä annan henkeni, Sinä olet minut lunastanut, Sinä, uskollinen Jumala!"*

Luther'in ruumis vietiin Eisleben'istä Wittenberg'iin. Maantien varsille kokoontui paljon kansaa katsomaan ruumissaattoa. Hiljaisina itkivät ihmiset rakkaan, suuren uskonpuhdistajan kuolemaa. Hänen ruumiinsa haudattiin Wittenberg'in kirkkoon. Sen ovelle oli hän lokakuun 31 p. 1517 naulannut 95 lausettaan. Ja siinä kirkossa oli hän ilse vuosikymmenien kuluessa saarnannut puhdasta Jumalansanaa tuhansille ihmisille.

H. N.

Emilia Strunck.

60 vuotias $^{16}/_{11}$ *1917.*

Kevätkaudella v. 1903 avasin ensi kerran Kuopion kuurojenkoulun oven. Astuin sen portaita ylös luokkahuoneita kohti nähdäkseni ja kuullakseni miten kuuromykkälapsia opetetaan puhumaan. Ennen en ollut puheopetukseen tutustunut. Koulun etehisessä katselin outona ympärilleni mihin menisin. Silloin kuulin eräästä luokkahuoneesta voimakkaan, täyteläisen, kauniin naisäänen lausuvan sanan *likakaivoon*! Ja kohta kuulin monen kirkkaan lapsenäänen sanovan monta kertaa perättäin: likakaivoon, likakaivoon! Hämmästyin. Ajattelin: onko tämä *mykkäin* koulu; ehkä olen mennyt väärään kouluun? Menin sille

Emilia Strunck.

luokalle, josta enimmän ääntä kuului, ja jossa yhä likakaivosta puhuttiin. Opettajapöydän edessä istui ryhdikäs nainen. Hänellä oli iloiset kasvot ja tarmokas olento. Pieni keppi oli hänen kädessään. Sillä hän johti pieniä oppilaita, jotka huusivat yhteen ääneen: likakaivoon! Opettajatar tuli tervehtimään minua ystävällisesti ja sanoi nimensä olevan neiti *Strunck*. Siis *„Emeli-neiti"*, arvasin minä. Hänestä olin jo ennen kuullut puhuttavan, että hän osaa hyvin opettaa kuuroja ja mykkiä lapsia puhumaan. Istuin. Edessäni näin puoliympyrässä siististi puettuja, iloisen ja uteliaan näköisiä oppilaita. Hekin saivat esittää itsensä (-puhua nimensä). Siinä oli Lyyti, Fabian, Väinö, Jussi, Otto, Pekka, Antti, Eeva y. m. Ja sitten ruvettiin opettamaan. Se kävi reippaasti ja vauhdilla. Oppilaat kertoivat löytäneensä koulun pihasta kuolleen hiiren, jonka he yhdessä hautasivat *likakaivoon*. He puhuivat asiansa niin selvästi ja kirkkailla äänillä, että ymmärsin kaikki

ja ihmettelin kovin, että mykkälapsi oppii näin hyvin puhumaan. Teki mieleni pyytää keppi Emeli-neidin kädestä ja ruveta koettamaan eivätkö oppilaat osaisi laulaa kuorolaulujakin. Mutta en saanut suunvuoroa sillä niin ahkerasti kysyi Emilia-neiti oppilailta ja niin nopeasti he vastasivat kysymyksiin. Katselin kauan Emeli-neitiä ja hänen opetustaan. Ajattelin, että hän varmaan osaa itse laulaa hyvin ja että hänellä on soitannollista aistia kun hän saa oppilaitten äänetkin sointuviksi ja kaikki kirjaimet selviksi. Kuulinkin jälestäpäin, että Emilia-neiti on etevä laulaja ja soitannollinen, ja että hän

Emilia Strunck opettamassa sokeaa kuuromykkää A. Halosta.

on soiton- ja laulunjohtajan tytär. Sävel-aisti on hänellä siis jo isän perintönä. Ja varmaan onkin siitä hyötyä hänelle niinkuin hyvästä sävelkorvasta on hyötyä toisillekin kuuromykkäin puheopettajille yleensä.

Viime marraskuun *16 pnä* täytti Emeli neiti 60 vuotta. Kokonaista 38 vuotta elämästään on hän ollut kuuromykkäin opettajana Kuopiossa. Syksyllä v. 1879 tuli hän nim. Kuopion kuurojen kouluun, ensin apulaisopettajaksi, ja sitten myöhemmin vakinaiseksi kun koulu uudestaan järjestettiin. Pitkän ajan on hän uskollisesti ja tunnollisesti tehnyt työtä koulussa. Monen monta lasta on hän opettanut puhumaan ja kasvattanut ihmisiksi. Monta oppilasparvea hän on käsistään laskenut maailmalle koulun läpikäyneinä. He kiittävät häntä kaikesta hyvästä, mitä uskolliselta, väsymättömältä opettajaltaan ovat saaneet kouluaikana, jatkokurseilla ja muutoin.

Vuosikymmenet ovat vierineet, ikää on karttunut. Mutta neiti Strunck on onnistunut säilyttämään iloisen, reippaan mielensä ja hyvän terveytensä, vaikka hänen työnsä koulussa on ollut erittäin kuluttava ja raskas. Nuoruuden innolla Emeli-neiti vielä nytkin toimii virassaan, opettaa oppilaitaan ja seuraa huolella entistenkin, koulusta päässeitten oppilaittensa elämän kulkua.

Erityisesti tahdomme mainita, että neiti Strunck opetti puhumaan myös sokeankin kuuromykän, *Agneta Halos*-vainaan, josta aikoinaan niin paljon puhuttiin.

Toivottaen neiti Struncki'lle vielä paljon voimia raskaaseen työhönsä pyytää Kuuromykkäin Lehti lähettää hänelle kunnioittavan tervehdyksensä.

H. N.

* * *

Emilia Strunckin 60 vuotispäivänä vietettiin Kuopion kuurojen koulussa suurella juhlalla. Koulun juhlasali oli koristettu kasveilla ja kukkasilla. Kasvien keskellä oli lahjapöytä. Siinä oli kauniita kukkasia ja lahjoja. Emilia-neidin luokka taas oli kaunistettu oppilaiden punomilla köynnöksillä. Hänen pöydällään oli soma kukkalasi kauniine kukkasineen ja useita onnentoivotuskortteja.

Juhlapäivän aamu koitti. Johtaja, opettajat ja oppilaat kokoontuivat varhain kouluun. Oppilaat asettuivat luokittain puoliympyrään juhlakaunistusten eteen. Opettajista muodostettu laulukuoro oli salin oven vieressä. Kaikki odottivat juhlavieraita. Kuului ääni: „Nyt hän tulee!" Ja samassa astui *Emilia-neiti* saliin. Hän tervehti ystävällisesti. Laulajat heti lauloivat: *„Vuos' vierivi pois"*. Laulu loppui ja johtaja K. Killinen, onnitellen Emilia-neitiä, lahjoitti hänelle opettajain puolesta kirjailija Johannes Linnankosken *„Kootut teokset"*. Johtaja myös luki ensimäisen kirjan ensi sivulle kirjoitetun näin kuuluvan omistuslauseen:

„Emilia Strunck,

joka uranuurtajana olet tässä koulussa uskollisena opettajana ja hyvänä työtoverina pitkän työpäivän raatanut, ja tänään saanut terveenä vietää 60 v. syntymäpäiväänsä; tällä teoksella haluavat itsensä muistoosi juurruttaa työkumppanisi".

Kaikki opettajat menivät nyt onnittelemaan neiti Strunckia. Rouva T. Killinen antoi hänelle tohtori Laurilan perheen puolesta rouva ja herra Laurilan suomentaman kirjan *„Komendantin Tyttäret"*. Kirjan mukana oli seuraava onnentoivotus:

„Tänä suurena merkkipäivänä tahdomme „edeskantaa" rakkaalle Emilia-tädillemme näin vaatimattomassa muodossa parhaat ja sydämmellisimmät onnentoivotuksemme. Eläköön kauvan rakas Emilia tätimme! Tuokoon tulevai-

suus mukanaan terveyttä ja onnea (sokeria ja voita)! Kiitollisuudella kaikkea menneitä muistellen

Aarne-Kustaa, Tellervo ja K. S. L".

Nykyisten ja viimeisten kuuntelijain onnittelut neiti Strunckille lausui opettajatar A. Koistinen.

Sitten astuivat eri luokat edustajineen onnittelemaan. Ensin tulivat pienet oppilaat. Pieni tyttö puhui herttaisesti onnentoivotukset. Hän ojensi samalla kauniin köynnöskoristeen. Toisten luokkain edustajat myös toivottivat onnea ja Jumalan siunausta hänelle. Neiti Strunckin oman luokan oppilas Hilma Niemelä puhui näin:

„Me VIII a 2 luokan oppilaat toivotamme Teille paljon onnea ja parhainta Jumalan siunausta täyttyessänne 60 vuotta. Eläkää terveenä vielä kauvan aikaa ja voikaa hyvin! Jumala Teitä siunatkoon! Tätä toivottavat Teidän luokkanne kaikki oppilaat.

Meidän luokkamme puolesta minä pyydän Teitä ystävällisesti vastaan ottamaan tämän pienen lahjan".

Oppilas Niemelä antoi nyt Emilia-neidille kirjan „*Paavalin Toveri*".

Samoin sai neiti Strunck jokaiselta luokalta kirjalahjan ja yhdeltä luokalta taulun „*Rukoileva Kristus*".

Lopuksi astui esiin kaksi yläluokan poikaoppilasta, jotka kumpikin esittivät Emilia-neidille kolmikertaisen „*eläköön*"! Selvästi kajahtikin juhlasalissa kuin yhdestä suusta: *Eläköön*! *Eläköön*! *Eläköön*!

Sitten lauloi opettajain kuoro „Kiitos Sulle Jumalani".

Liikutetuin mielin kiitti neiti Strunck oppilaita ja työtovereitaan. Hän lausui:

„Kiitän Teitä siitä, että tänään, kun täytän 60 vuotta, olette muistaneet minua onnentoivotuksillanne ja lahjoillanne.

Niin, marraskuu on minulle muutenkin erittäin muistorikas kuukausi, sillä tässä kuussa lähes 40 vuotta sitten aloin opettaa Kuopion kuurojen koulussa. Luultavasti moni teistä sanoo: Kauvan, kauvan! Ja pitkä aikahan se onkin, mutta tämä aika ei ole tuntunut yhtään pitkältä, sillä kun rakastaa kuuromykkiä ja kun olen aina mielellä opettanut heitä, niin tämä aika ei ole ollut pitkä, vaan on se tuntunut lyhyeltä ja hauskalta.

Syynä siihen että työ koulussa ei ole tuntunut raskaalta, on myöskin se, että työtoverinani on ollut hyvä ja auttavainen Johtaja ja muut opettajatoverit. Tällä seikalla on ollut suuri merkitys opettajatoimessani.

Luultavaa on, etten enää kauvan jaksa työskennellä opettajana tässä koulussa. Kun tulee vanhaksi, niin voimat tulevat heikoiksi. Mutta sittenkin kun olen työni koulussa lopettanut, niin, jos Jumala antaa minun elää, tahdon vanhanakin auttaa kuuroja missä vaan voin.

Jumala siunatkoon tämän koulun työtä, oppilaita, Johtajaa ja opettajia!"

Johtaja Killinen ilmoitti nyt, että oppilailla on lupa tänä juhlapäivänä. Kauvan vielä viivyttiin salissa ja koulussa. Verkalleen sieltä sitten lähdettiin.

*

Kello 12 päivällä kutsui neiti Strunck koulun opettajakunnan luokseen kahville. Siellä opettajat taas lauloivat useita kauniita lauluja. Neiti Strunck oli kotiinsa saanut paljon kukkia, lahjoja ja onnentoivotuksia. M. m. sokeainkoulun opettajatar rouva *L. Lyytikäinen* oli lähettänyt hänelle kirjalahjan ja onnittelun:

„Rakkaalle Emilialle 60 vuotta täyttäessään. 1 Mos. k. 12 : 3.

Ilta elon päivän joutuu hiljaa —
Nuokkuu elon tähdet kypsää viljaa,
Kuiskaa: sinäkin saat iltarauhaa,
Kylväjälle suloista ja lauhaa!

Siunausta korkeudesta elämällesi ja työllesi edelleen toivottaa lämpimästi

L. L.

*

Iltapäivällä oli neiti Strunck omaisineen kutsuttu koulun asuntolaan päivällisille. Siellä oli käytävät, ruoka- ja toinen päiväsali koristettu. Päiväsalissa oli paljon kukkia ja köynnökset kaareilivat somasti sen katossa. Seinällä oli suuri valkopohjainen, sinikukilla reunustettu taulu. Sen keskellä taas oli männynköynnöksistä punottu luku : 60.

Juhlapäivällisillä vallitsi iloinen mieliala. Johtaja Killinen puhui kauniisti neiti Emilia Strunckille. Johtaja sanoi, että neiti Emilia on tehnyt työtä koulussa kauvan, 38 vuotta. Tällä ajalla on hän opettanut oppilaita ankarasti ja taitavasti sekä kasvattanut heitä hyvin. Hän on ollut ystävällinen kaikille ja hyvä työtoveri. Hän on myös toimittanut monelle koulusta päässeelle oppilaalle työ- ja palveluspaikkoja. Samoihin aikoihin kuin neiti Strunck oli myös johtaja Killinen tullut Kuopion kouluun. Hän tuli vähän myöhemmin. Silloin olivat olot toisellaiset kuin nykyään. Koulussa elettiin vaatimattomammin. Palkkakaan ei ollut suuri. Mutta mikä sitten saattoi Emilia-neidin rupeamaan opettajattareksi? Varmaan se oli sisäinen tuli, rakkaus työhön, joka johdatti hänet kuuromykkien luo. — Neiti Emilia on aina rakastanut lapsia. Niinpä oli hän kiintynyt Johtajan pikku tyttäreenkin, Tellervoon. Ja Tellervo taas oli kiintynyt, rakkaudella Emilia-tätiin. Yhdessä he monta kertaa kuurojen lasten kanssa leikkivät ja opettivat heitä. Tämäkin todistaa Emilia-tädin lapsirakkautta.

Puheen loputtua kiitti neiti Strunck puheista.

Vanhempien, koulussa valmistuneiden opettajaiu puolesta puhui kunniavieraalle op. J. Palomaa. Hän kiitti nti Strunckia siitä avusta ja opetuksesta, jota hän aina auliisti, ystävällisesti ja hienotuntoisesti oli jakanut kuuntelijoille.

Kun päivälinen oli syöty, siirtyivät kaikki päiväsaliin. Siellä tarjottiin kahvia. Opettajat lauloivat monta laulua. Jokainen oli hyvällä mielellä. Kaikki puhuivat iloisesti. Juhla-ilta kului nopeasti. Ehtoo tuli. Juhlavieras lähti sitten laulun kajahdellessa kotiinsa.

Opettajatar Emilia Strunckin syntymäpäiväjuhla oli loppunut. Mutta kauvan säilyy se kiitollisten oppilaiden ja opettajain muistossa.

Plm.

Anna Vainio.

50-vuotias.

Paljon on kuuromykkiä siellä ja täällä ympäri maatamme, jotka, nähdessään yllä olevan nimen omassa lehdeesään, ihan ilosta loistavat. Paljon on heillä sen johdosta puhumista vilkkailla viittauksilla, kun toveri toverinsa kouluajoilta tapaa. Jyväskylän „Anni-neiti" viidenkymmenen vuotias! Niin — vakava, ankaranlainen opettaja hän on ollut ja on vieläkin. Luokka oppii kyllä ymmärtämään semmoiset sanat, kuin tarkkaavainen, ahkera, tottelevainen, vilpitön, siisti, siveä y. m. Ja ennen kaikkea tarjotaan heille ijäisyystietoja, niitä, jotka meille sopivat turvaksi elämässä, lohduttavat surussa ja vahvistavat kuoleman tullessa. Anna Vainio on etevä kuuromykkäin opettaja,

Anna Vainio.

tunnollinen ja täsmällinen kaikissa tehtävissään; tosin vaativainen oppilaisiinsa, mutta sellainen itseensäkin nähden. Kunnon ihmisiksi hän koettaa kasvattaa oppilaitaan eikä suinkaan vain paljaalla kovuudella ja ankaruudella, sillä elämänsä tehtävää hän rakastaa ja sydämmensä koko lämmöllä hän hoidokkiensa kehitystä seuraa. Näyttää niinkuin Jumala vastalahjaksi olisi erityisesti yllä pitänyt häntä, että vuodet hänen ohitsensa ovat vierineet, niin että näemme neiti Vainion keskuudessamme iästään huolimatta nuorekkaana ja pirteänä.

Ystävät ja työtoverit onnittelevat neiti Vainiota ilolla ja toivovat, että hänelle suotaisiin vielä monta vuotta vaikuttaa kuuromykkäin hyväksi.

Neiti Anna Vainio syntyi Huittisissa vähä-varaisessa, mutta erittäin kunnollisesa kodissa. Isä, joka siellä vielä elää, on älykäs, itse-oppinut mies, ammatiltaan kelloseppä, mutta sen ohessa käytetty moniin luottamustoimiin. Äiti oli jalo hurskas mielinen nainen, itsensä-uhraavainen, toimelias kodin emäntä, monen lapsen hellä vaalija, hyvä kasvattaja. Vanhempana hänen äitinsa kävi vähäkuuloiseksi, ja tästä ehkä johtuu tyttärensä aikainen, syvä myötätuntoisuus muitakin kärsiviä kohtaan. Apulaisena pienessa Hefata-koulussa Huittisissa neiti Vainio 17 vuotiaasta saakka toimi koko seitsemän vuotta. Läpikäytyään Sortavalan seminaarin hän tuli Jyväskylän kuuromykkäinkoulun opettajattareksi ja hoitaa tätä tehtäväänsä yhä edelleen.

Helena Luoma.

Kuuromykkäinkoulun käyneet tytöt ja pojat, hakekaa kuulevain puutarha- ja maatalouskouluihin!

Ensi huhtikuun alussa alkavat taas puutarha- ja talouskoulut toimintansa. Monena vuotena on Heimarin puutarha- ja talouskoulussa Mikkelin lähellä ollut oppilaina kuulevain rinnalla myös kuuromykkäinkoulun käyneitä tyttöjä. He ovat siellä saaneet käytännöllistä harjoitusta ja tietopuolista opetusta puutarhan-, talouden-, kanan- ja mehiläishoidossa sekä puutarhapiirustuksessa.

Puutarhahoitoon kuuluu: keittiökasvien, hyötymanssikoiden ja marjapensaiden viljely, hedelmäpuiden jalostaminen, istuttaminen ja hoito, lavojen valmistus ja hoito sekä vähän myös koristekasvien kasvattamista.

Taloudenhoitoon kuuluu: ruuan valmistaminen, leipominen, kaljan teko y. m. keittiössä esiintyvät työt. Syksyllä annetaan opetusta myös säilykkeiden valmistamisessa. Taloudessa on oppilaita vuorotellen muutamia kerrallaan ja valmistavat he ruuan kaikille.

Kananhoitoon kuuluu: Kanojen ruokinta y. m. työt kanalassa.

Mehiläishoidossa saavat oppilaat opetusta näiden kotieläintemme hoitamisessa.

Piirustuksessa valmistetaan erilaisia puutarhakarttoja.

Km. tytöt ovat menestyksellä opiskelleet näissä kursseissa ja ovat olleet hyvin tyytyväisiä koulussa oloonsa. Useimmat Heimarin puutarha- ja talouskoulussa käyneet km. tytöt ovat olleet talollisten tyttäriä. Koulusta päästyään ovat he menneet koteihinsa hoitamaan puutarhaa ja auttamaan äitiään kotitaloustöissä. Ne tytöt taas, jotka ovat joutuneet vieraiden kasvitarhoja hoitamaan, ovat hyvin osaneet näitä töitä. Ja heihin on oltu tyyty-

väisiä. Nytkin olisi tarjolla useampia paikkoja km. tytöille puutarhureina, mutta ei ole heitä nykyisin siihen ammattiin riittävää määrää valmiina.

Kesällä kirjoitti rouva Hulda Hipeli Lempaalasta Inkerinmaalta allekirjoittaneelle ja pyysi neuvomaan puutarhakoulua, jossa eräs hänen koulunsa entinen oppilas, km. poika, saisi puutarhaopetusta. Heti ryhdyinkin toimeen ja sitä suuremmalla syyllä, kun oman maamme km. pojat myös kaipaavat sellaista opetusta.

Nyt olenkin saanut tämän asian järjestetyksi seuraavalla tavalla:

Kuuromykkäinkoulun käyneet *tytöt* pääsevät opiskelemaan *Karkun* puutarha- ja talouskouluun. Tämä koulu on Porin radalle 1 km. päässä Karkun asemalta.

Kuuromykkäinkoulun käyneet *pojat* otetaan *Heimarin* puutarha- ja talouskouluun. Ne opetusaineet, joita pojille siellä opetetaan, ovat kuten jo edellä mainittiin: puutarhan-, kanan- ja mehiläishoito. Talousopetuksen asemesta saavat pojat Heimarissa maanviljelys- y. m. maatalousopetusta. Taitava, koulunkäynyt työnjohtaja neuvoo poikia näissä käytännöllisissä töissä. K. m. pojille annettavasta tietopuolisesta opetuksesta tulee huolehtimaan allekirjoittanut.

Karkkuun on aikomukseni saada km. opettajattaren tahi opettajan antamaan tytöille tietopuolista opetusta. Jos olisi niin, ettei poikia oppilaiksi pyrkisi, tullaan tytöille Heimarissa edelleenkin sekä käytännöllistä että tietopuolista opetusta antamaan.

Kehoitan niitä tyttöjä ja poikia, jotka edellämainittuihin puutarha- ja talouskouluihin haluavat päästä opiskelemaan kuulevien rinnalla, *hetimiten* postikortilla ilmoittamaan itsensä minulle. Sitten annan lähempiä tietoja. Toivottavasti Kuuromykkäin auttajayhdistykset avustavat tarmokkaita ja opinhaluisia kouluun pyrkijöitä

Mikkelissä marraskuulla 1917.

E. J. Pesonen.

Ylös, Suomen Kuuromykät!

Tämän vuoden n:roissa 6-7 ja 10 on ollut kehoituskirjoituksia Suomen Kuuromykkäin liittoon liittymisestä vakinaisiksi jäseniksi.

Esimerkin vuoksi mainittakoon, että työtätekevä luokka juuri järjestymisen kautta on saanut suuren voiman nykyisessä yhteiskunnassa. Meillä kuuromykkä taholla on pantava enemmän huomiota järjestäytymiseen, sillä tämä seikka tuo kuuromykkiin itsetuntoa ja voimaa. Meidän pitäisi niinmuodoin harrastaa järjestäytymistä *taloudellisen* ja henkisen elämän alalla. Kun saavutetaan suurempaa varallisuutta ja parempaa järjestäytymistä, niin lisäksi tulee yleinen arvoanto ja kunnioitus yleisen mielipiteen puolelta. Sentähden velvollisuuden tunnolla ja yksimielisyyden voimalla liittyköön sekä jokainen kuuromykkä että täysaistinen asianharrastaja Suomen Kuuuomykkäin Liiton vakinaiseksi jäseneksi.

Viime numerossa oli 60 vakinaista jäsentä ilmoitettu olevan liitossa, mutta nyt on jäsenten-luku noussut 119:nteen asti. Tähän painatamme 5 uuden jäsenten nimet:

Saastamoinen, Lydia, kirjansitoja, Sortavala.
Anttikoski, Hanna, kutoja, Vaasa
Forsberg, Aina nti,
Kaisla, Kaapro, suutari, Iitti
Siukkonen, Saimi, nti, Mänttä
Tenkanen, Johannes lattiankiilloittaja, Viipuri.

Opettajat Oskari Reino, Arvi Koskinen, Anna Wainio ja Elli Silvander Jyväskylästä.

Toivottavasti tämä kehoitushuuto saa mitä runsainta kannatusta yhteenliittymiseen ja nouskoon ainakin 300:aan varsinalsten jäsenten luku suurten tapausten ja uudistusten muistoksi v. 1917.

Jäsenmaksun voi lähettää postiosotuksella; (Suomen Kuuromykkäin Liiton toimistolle, Helsinki, Rikhardink. 2).

Kupongin puolelle kirjoitetaan seuraavaa:

Kllekirjoittanut ilmoittautuu jäseneksi Suomen Kuuromykkäin Liittoon suorittaen täten jäsenmaksun Smk 20: — (vakinaiseksi.) Nimi ....., Toimi ....., Osoite ....., Päiväys .....

Kirje maalausmatkoiltani.

K. m. lehden lukijat kai muistanevat vielä viime vuonna kirjoitukseni maalausmatkoiltani. Koska syksy on tullut pitkine iltoineen ja puhdetöineen, ryhdyn taas tämän kirjeen kirjottamaan K. m. lehteen.

Kuluneena kesänä vietin kuukauden Janakkalassa kunnallisneuvos Kiipulan luona valvomassa sahalaitostansa, jonka isäni myi keväällä.

Siellä ympärilläni tuoksuivat syreeni- ja jasmiinipensaat ja tuolla pellon reunalla seisoi heinänurmi valkoiseen morsiuspukuun verhoutuneena. Kesä oli mitä ihanin. Silloin heräsi minussa maalaamishalu. Olin kuullut kehuttavan Savossa olevan hyvin kauniita seutuja, joten mieleni alkoi palaa saada nähdä niitä. Jätin sentähden toimen eräälle rakennusmestarille.

Heinäkuun 18 päivänä astuin yöjunaan. Siinä oli hyvin harmillista ihmistungoksen vuoksi, jonka tähden tilasin makuuvaunun. Siinä nukkuessani varastettiin minulta ovelasti kultakello. Tästä ilmoitin poliisille, mutta turhaan, vaikka olin luvannut 100: — palkinnon kiinniottajalle. 22 tuntia kestäneellä matkalla saavuin perille Vuonislahteen klo 9 j. p., josta heti »Koli» moottoriveneellä Kolille. Laiturilla oli kaksi S. K. m. Liiton asiamiestä sattumalta odottamassa »höyryhevostamme». Emme osanneet aavistaa tapaavan toisiamme. Pian he lähtivät pois seuraavana aamuna esitelmämatkalle. Jäin Koliin luonnon ihailijoiden joukkoon, joista sain niin hyviä ystäviä, että tahtoivat innokkaasti oppia k:mykkäin kieltä. Meitä oli kolme maalaajaa nimittäin professori Eero Järnefelt ja eräs taiteilija Pietarista ja meistä tuli hyviä toveria. Maalasin 4 taulua Kolilta. Kolin seudut ovat tunnetut luonnon ihanuudestaan ja ovatkin ne yleisesti enin suosittuja matkailupaikkoja. Näköala on kovin mahtava, sillä Koli on 346 mtr. korkeammalla meren pintaa.

Matkustin junalla Joensuuhun ja sieltä laivalla Savonlinnaan ja Parikkalaan, jossa sain nauttia lepoa Eino Karilaan perheessä. Siellä pesin matkapölyt itsestäni ja lähdin »ikiliikkujan kanssa avaraan tupaan, jossa lämmin kahvi odotti väsynyttä matkamiestä. Oli läsnä hra J. Sundberg. Aika kului nopeasti puhellessa kolmelta matkamieheltä. Muutaman päivän perästä lähti »kuuromykkäin päälikkö» Pieksämäelle ja minä myöhemmin Viipurin kautta Perkjärvelle. »Ikiliikkuja» Varkauden kautta Kuopioon.

Pari viikkoa viivyttyäni lähdin Perkjärveltä Pietariin katsomaan taidetta. Ruuan puutteen vuoksi kiiruhdin pois köyhästä Pietarista jatkaakseni Terijoen kautta Koivistoon, joka on kuuluisa keisarillisten ja ruhtinasten majailupaikkana. Karjalan matkojen jälkeen porhalsin Savoon 14 p:vänä elokuuta. Poikkesin Pieksämäelle Nikkarilan k. m. talouskouluun, jossa tyttöoppilaat olivat innostuneita ja iloisia, kun saivat oppia paljon. Maalasin yhden taulun tyttö-oppilaista, heidän ollessaan kaurapellolla. Seuraavana päivänä matkamaalina oli Toivala ja nousin rattaalle johtajatar Vialénin ohjatessa »Pikku» hevosta asemalle. Astuin junaan, joka kiiti Kuopion ohitse Toivalaan, josta veneellä soudettiin Jäläniemelle 2 kilometriä, mutta paikkakunnalla ei ollut kovin kaunista seutua. Pian laitoin laivamatkoja Kuopioon ja sieltä eri suuntiin. Kului yksi viikko, jolloin jatkoin vielä pohjoiseen päin Iisalmeen. Sieltä tein laivamatkoja eri suuntiin, m. m. kuuluisalle terveyslähteelle Runnille, josta maalasin 4 taulua ja samalla kertaa join vahvasti rautavettä. Tänä kesänä oli kuuleman mukaan 3,000 veden juojaa m. m. kuuluisa laulajatar Aino Ackté ja taiteilija Gallen-Kallela juomassa. Suuri saunalaitos, hotelli ja monta komeaa rakennusta on siellä. — Siellä on myös joku hovi, jonne uteliaisuus veti minut, ja jonka valtiopäivämies Hirvensalo on avannut. Rapun oven yläpuolelle oli kirjoitettu kauniisti siniselle paperille: »Täällä ruuin ruokitahan, ravitahan nälkähinen. Sanoin täällä syötetähän, keskusteluin kestitähän».

(Jatkoa.)

Lauri Wainola.

Kalliinajan neuvoja.

„Kahvipelto".

Keväällä kun lumi sulaa ja auringon lämmittävät säteet vähän aikaa ovat vaikuttaneet maahan, alkaa maassa loistaa keltaisia kukkia. Päivä päivältä tulee näitten kukkien lukumäärä yhä suuremmaksi. Pian on maa paikottain aivan kullan keltainen. Nämä kukat ovat *voikukkia*. Lapset niitä mielellänsä poimivat ja valmistavat niistä seppeleitä ja ketjuja, joilla koristavat itsensä. Olemme kaikki huomanneet, miten paljo siemeniä voikukat tekevät ja miten nämä siemenet tuulessa lentävät kaikkialle, vaipuvat maahan, itävät ja kasvattavat runsaasti uusia kukkia. Puistoissa ja monissa muissa

paikoissa voikukat rikkaruohona turmelevat nurmikot. Senvuoksi voikukat näistä paikoista perataan pois. Ne ovat poistettavat ihan juurineen päivinen, jos tahtoo saada nurmikko säilymään kauniina. Mihin sitte juuret pannaan? Ne viskataan pois. Sitä ei kuitenkaan pidä tehdä. Tiedemiehet ovat tutkineet, että voikukan juuret kelpaavat ihmiselle ravinnoksi. Niistä voidaan valmistaa tuota lempijuomaa, jota kutsutaan kahviksi. Juuret otetaan maasta, pestään hyvin puhtaiksi mullasta; veitsellä poistetaan ohut, ruskea kuori. Sitte juuret leikataan pieniksi ja kuivataan lämpimässä paikassa. Kun ne ovat aivan kuivat, paahdetaan ne samalla tavalla kuin kahvipavut ja jauhetaan. Näistä jauhoista keitetty »kahvi» maistuu hyvältä ja sanotaan olevan terveellisempää kuin ulkomaalainen papukahvi, joka nykyään on kovin kallista.

Olen oppilaitteni kanssa ollut koulupihalla olevalla »kahvipellolla» ja meidän valmistamamme kahvi maistuu hyvältä.

On syytä panna muistiin tämäkin asia, joka on meille opetettu kalliina aikana.

S. N—n.

Tietoja kotimaasta.

Kuolleita. Viime marraskuussa kuoli Helsingin sokeainkoulun johtajatar, neiti *Aina Petra* (Petander). Han oli ollut monta vuotta sokeain opettajana, ensin Kuopiossa sitten Helsingissä.

— Viime syyskuussa kuoli Pietarsaaren vaivaistalossa vanha kuuromykkä *Anna Inborr* yli 70 v. vanhana. Hän oli neiti Anna Heikel-vainaan ensimäisiä oppilaita. Monet vuodet asui hän Helsingissä siivoojattarena ja oli hyvin tuttu k. m:n piireissä. Kun Åvik'in vanhain koti perustettiin joutui hän sinne hoidettavaksi, mutta hänet täytyi lähettää sieltä pois rauhattoman ja vaikean luonteensa tähden. Näin joutui hän syntymäseutnnsa vaivaistaloon, jossa kuoli.

Viime heinäkuussa kuoli Taalin tehtaalla kuuromykkä, rautaseppä *Antti Korhonen,* sairastettuaan pitkän ajan, 1 $^1/_2$ vuotta. Hän oli keuhkotautinen. Vainaja oli syntynyt v. $^6/_2$ 1869 ja oli käynyt Kuopion kuurojen koulun läpi. Hän oli naimisissa kuuromykkä vaimon kanssa. Leski ja 2 lasta jäivät suremaan Antti vainajaa.

Kurikan kuuromykkäinkoulun oppilas *Erkki Jokinen,* kotoisin Virroilta, kuoli Kurikassa lokakuun 16 p:nä kello 1 päivällä 38 v. vanhana. Hän oli kolmatta vuotta koulussa. Hän sairasti 2 viikkoa vaikeata aivotulehdusta Haudattiin lokakuun 21 p:nä Kurikan hautausmaalle.

Viime lokakuun 30 p. kuoli Pieksämäellä tapaturmaisesti 33 vuoden vanhaua kuuromykkä *Kalle Lyyra.* Hän oli matkalla Pieksämäen kirkonkylästä kotiinsa. Hän kulki rautatietä pitkin. Juna tuli vastaan noin 3 kilometrin matkan päässä Pieksämäen asemalta Kuopioon päin. Veturi oli käännetty, joten merkinantolyhtyä ei näkynyt. Kalle Lyyra ei huomannut junan tuloa. Juna ajoi hänen päällensä. Kalle Lyyra kuoli. Hän haudattiin sunnuntaina marraskuun 18 p. Pieksämäen hautausmaahan. Ruumiinsiunauksen toimitti rovasti K. Salovaara, puhuen kauniisti vainajan omaisille ja ystäville. Vainajaa oli saattamassa viimeiseen lepopaikkaansa kaikki pitäjän kuuromykät ja Nikkarilan kuuromykkäinkodin oppilaat.

Kalle Lyyra oli käynyt Kuopion kuurojen koulun. Luonteeltaan oli hän rauhallinen ja toimelias. Hän asui vanhempiensa luona ja teki ahkerasti maanviljelystöitä. Hänen isänsä on lampuoti.

Vainajaa jäi suremaan äiti, isä, 4 siskoa ja veli.

Junan alle jäänyt. Viime marrask. 24 p. jäi Tampereelta klo 11.03 aamupäivällä lähtevän sekajunan alle Oriveden ja Oripohjan asemien välillä Särkänsalmen kohdalla kuuromykkä *Vihtori Numminen.* Hän sai päähänsä vaikean luunmurtuman. Orivedea kunnallissairaalassa, minne hänet vietiin, hän sunnuntai-aamuna kuoli. Hän oli ijältään noin 30 vuotias ta kotoisin Oriveden Voipilan kylästä.

Mäntässä tyhjennettiin *„Lesken ropo"* laatikot lokak. 21 p:nä ja saatiin *Saimi Sinkkosen* laatikosta 5 mk. 46 p. ja *Riikka Lehtomäen* laatikosta 2 mk. 55 p.

Tampereella pidettiin jumalanpalvelus ja H. ehtoollinen kuuromykille marraskuun 4—5 p:nä. Kuuromykkiä oli kokoontunut yhteensä 80, joille past. Nyberg saarnasi sekä piti esitelmiä *Martti Luther*'ista Uskonpuhdistuksen 400-vuotismuiston johdosta. Tampereen *Nuorten Naisten Kristillinen Yhdistys* oli taaskin kutsunut kaikki kuuromykät vieraikseen tarjoten heille kahvia. Siitä kiitos mainitulle yhdistykselle! *„Lesken ropo"*-laatikot avattiin ja kertyi niistä yhteensä 110 mk. 4 penniä. Åvikin vanhainkodille kerättiin kolehti pyhäinmiesten päivänä, ja saatiin 57 mk., mikä summa lähetettiin hra Sundberg'ille puitten ostamista varten vanhainkotiin.

Kuvanveistäjä J. F. Talvia on pitännyt oman *näyttelyn* Helsingissä kuuromykkäin yhdistyksen huoneustossa viime marraskuussa. Näyttelyssä on ollut nähtävissä hra Talvian maalaamia tauluja sekä hänen veistämiään kipsikuvia, yhteensä 44 esinettä. Näyttelyssä ei ole käynyt paljon ihmisiä, sillä nykyään on liian levoton aika; ihmiset eivät tahdo mennä taidenäyttelyihin. Hra Talvian valmistelemat kipsikuvat ovat onnistuneita. Näyttely todistaa hra T:n suurta ahkeruutta.

Kuuromykkä ammattitaitoinen. Kuuromykkä Erkki Vilkki, Tavastilassa, on 30 p. kesäk. 1917 tullut mestariksi räätälinammatissa. Hän on myöskin suutarinammatissa hyvin taitava.

Riihimäen k. m. yhdistyksen joulujuhla pidetään 1 p:nä tammik. (uutena vuotena), Etelänpiirin kansakoululla alkaen klo 11 a. p. Joulujuhla klo $^1/_2$ 5 j. p.

Helsingin Kuuromykkäin Yhdistys toimeenpanee tavanmukaisen vuosijuhlan tammik. 5 p:nä 1918 klo 7 i. p.

Kiikan ympäristön „Heffata" kuuromykkäin yhdistyksen joulujuhla pidetään joulukuun 30 p:nä klo 5 i., omassa huoneustossa Tyrvään Vinkkilässä.

Loimaalla vietetään k. m. joulujuhlaa jouluk. 25 p. klo 4 j. p. p. Peltoisten Hakalassa.

Turun kuuromykkäinyhdistys piti juhlan marraskuun 4 p:nä uskonpuhdistuksen muistoksi ja Åvikin vanhainkodin hyväksi. Hra Elias Savisaari piti esitelmän Martti Lutheruksesta ja Åvikin kuuromykkänaisten kodista. Op. J. Palomaa kertoi matkahavaintojaan Oulun, Pietarsaaren, Kurikan ja Jyväskylän kuuromykkäinkouluista. Ilta kului hupaisasti ja vaikutti läsnäoleviin vakaasti ja mieltäylentävästi.

Vilppulassa pidettiin kuuromykkäin kokous lokakuun 21 p:nä. Pastorimme H. Nyberg piti rippipuheen kirkossa, jossa myös jaettiin H. p. ehtoollinen. Kirkosta menimme pappilaan, jossa pastori vielä puhui Jeesuksen ihmetöistä. Joimme pappilassa ystävällisen kirkkoherran rouvan maukasta kahvia. Se päivä kului hauskasti ystävällisessä kodissa. Koolla oli 8 k. m.

Uusi painos E. J. Pesosen „Yhteiskuntaopas Suomen kuuromykille"-nimisestä kirjasta ilmestyy kohta sodan loputtua. Nyt se tulisi hyvin kalliiksi. Myöskin on hyvä odottaa, minkälaisiksi valtiolliset olot, kunnalliset lait y. m. yhteiskunnalliset asiat muodostuvat. Niitä parastaikaa uudistellaan.

Heimarin puutarha- ja talouskoulusta sai päästötodistaksen tänä syksynä m. m. *Eeva Mielonen* Sulkavalta. Hyvin suorittamansa opiskelu, mikä käy selville hänen erittäin kauniista todistuksestaan, kehoittaa toisiakin kuuromykkäinkoulun käyneitä pyrkimään kuulevien rinnalle samoihin ammattikouluihin opiskelemaan. — Eevalla oli useampia hyviä paikkoja tarjolla, mutta hänen täytyi lähteä sairaloista äitiänsä hoitamaan.

Nikkarilan talouskouluun Pieksämälle on tänä syksynä otettu seuraavat uudet oppilaat: Martta Similä, Linnea Mäntyniemi, Kaisu Hautanen, Aino Kurula, Lyydi Kuparinen, Olga Nikulainen, Edit Salo ja Ida Sjöblom. — Koulusta pääsi pois seuraavat oppilaat: Iida Pietiläinen, joka sai paikan Anianpellossa Mikkolan talossa, Hilda Kauppinen sai paikan Huopalahdessa nti Anna Nyströmin luona, Olga Toivonen sai paikan Pyhäjärven pappilassa rovasti K. Varmavuoren luona, Eedla Kaasinen sai karjanhoitajan paikan Nurmeksessa, Stiina Martikainen sai karjanhoitajan paikan Pieksämäellä, Alma Kuvaja sai karjanhoitajan paikan Joroisissa, Lydia Virolainen sai paikan Sortavalan diakonitarlaitoksella.

Lahjoja Åvik'in vanhain k. m. naisten kodille on marraskuun aikana tullut seuraavasti: *Tampereelle* kokoontuneilta kuuromykiltä 57 mk.; *Porvoon* k. m. yhdistykseltä 30 mk.; *Turun* k. m. yhdistykseltä 35 mk.; *Kokkolan* kuuromykiltä 21 mk.; *Vaasan* k. m. yhdistykseltä 31 mk. 75 p.; *Oulun* k. m. koulun opettajilta ja oppilailta 30 mk.; *J. Arimaa* Raumalta 100 mk.; Sortavalan kuuromykiltä 30 mk., nimittämättömiltä Jyväskylästä 20 mk., yhteensä 354 mk. 75 p., mikä kiitollisuudella mainitaan.

Tampereen k. urheiluseura „Uljas" järjesti vanhaan tapaan jäsentensä väliset kilpailut elo- ja syyskuun kuluessa.

Kilpailulajeina oli tällä kertaa juoksu-sarja, käsittäen matkat 60, 100, 150, 200, 300, 400, 500, 800, 1,000 1,500 m. sekä 1,600—5,000 m. juoksu.

Kymmenottelu oli peruutettava aikaisin tulleen kylmän sään tähden.

Katseltavaa sitä oli sentään näissäkin ja jännittäväisyyttä ei puuttunut lainkaan. Missä toiset nopeudellaan saavuttivat voittoja, siinä olivat toiset kestävyydellään korjaamassa vähempää nopeuttaan. Näillä „muistosanoilla" tarkoitan ainoastaan II—V palkintojen saajia, sillä I p. meni miehelle, jolla on sekä kestävyyttä että nopeutta siksi paljon, että ei hänen paremmuutensa olisi suuremmissakaan kilpailussa ollut epäilyksen alainen

J. Seppälällä on maine, jota ei tämän lehden palstoilla kannata lisätä. *O. Toukola* oli taasen pitkästä aikaa innostunut leikkiin ja päättänyt, että näytetäänpä noille epäuskoisille ett' kunnoss' ollaan! Hyvin kävi Otto! Liikaa nopeutta ei sinulla tosin ole ollut tuskin koskaan, ulkomuodosta päättäen, vaan sinun kestävyytesi. Ai, ai!

A. Lehtinen ja *A. Helminen* olivat kumpikin jo ikämiehiä, vaan kuitenkin nuortuvat kun on kilpailu kysymyksessä. Näissäkin kilpailussa he saattoivat useat nuorempansa häpeään. Kunnia heillekin!

Tässä lyhyesti tulokset: I p, J. Seppälä, 40 pist. II p. O. Toukola, 25 pist.; III p. M. Mikkolainen, 19 pist., IV p. A. Lehtinen, 12 pist., V p. A. Helminen, 7 pist.

Palkintoina jaettiin hyödyllistä ja opettavaa kirjallisuutta.

„Taappijuoksu" päättyi yhtä hassusti kuin aina ennenkin. 1,609—5,000 m. ei kukaan päässyt 24 min.

Tulokset seuraavat: I p. J. Seppälä, 25 · 22,6. II p. A. Lehtinen, 25 · 36,5. III p. A. Helminen, 28 · 30,5. — Näissäkin jaettiin kirjapalkinnot.

Piu-pau.

Kilpailut 10 ottelussa toimeenpani Kuopion k. m. yhdistys syyskuun 22—23 päivinä. Saavutettiin seuraavat tulokset: Mainitaan vain parhaimman ennätys kussakin urheilulajissa.

Kuulantyöntö V. Vähämäki 8,58 + 7,16 = 15,74 m. Kiekonheitto: V. Vähämäki 25,56 + 19,15 = 44,71 m. Keihäänheitto: H. Väisänen 25,40 + 19,55 = 44,95 m. Pituushyppy: O. Hämäläinen 4,22 + 4,00 = 8,22 m. Kolmiloikka: O. Hämäläinen 9,42 m. 100 m. juoksu: H, Väisänen 15,2 sek. 200 m. juoksu: O. Hämäläinen 29,3 sek. 400 m. juoksu: H. Väisänen 1,7 min. 800 m. juosu: H. Väisänen 2 min. 34 sek. 100 m. juoksu: H. Väisänen 5 min. 24 sek.

Yhteenlaskettu pistemäärä eri urhelijoilla oli seuraava: I H. Väisänen 517,00 pist. II O. Hämäläinen 468,49 pist. III L. Laitinen 464,51 pist. IV V. Vähämäki 463,88 pist.

Palkintotuomareina olivat hrat A. Reijonen ja P, Mikkonen. Pisteet laski maist. I. E. Schroeder.

Kilpailussa saavutettuja tuloksia huononsi kylmä ilma ja kova sade, sekä pienemmät loukkaantumiset kilpaillessa.

Tilanahtauden tähden on moni kirjoitus jäänyt odottamaan vuoroaan. Kiitämme arv. kirjoittajia lähettämistään kirjoituksista, joita on tullut enemmänkin.

Kuuromykät, jotka tahtovat yhtyä yhteiseen uudenvuodenonnitteluun tässä lehdessä lähettäköot nimensä, osotteensa, sekä 50 penniä postimerkeissä osotteella: *Kuuromykkäin Lehti, Rikhardinkatu 2,* Helsinki. Rahat menevät *Åvikin vanhainkodin* hyväksi.

Juhlapäivä Åvikissa oli jouluk. 16 p. Silloin lopettivat koulukodin 3 vanhinta oppilasta koulunkäyntinsä. Heidän nimensä ovat: *Elsa Hiiva* Viipurista, *Iida Salonen* Tampereelta sekä *Martta Lintula* Kokemäeltä. 16 p:nä nämä oppilaat pääsivät H. ehtoolliselle. Juhlaan oli saapunut joukko Åvikin naapureita ja ystäviä. Koulusta pääsee myös pois *Anna Arnberg* Saarijärveltä.

Vihitty:

Lydia Mattila
Eino Maunula

19 3/11 17.

Iida Kiviistö
Valentin Hallinen

Kuortane 19 27/10 17 Lehtimäki.

Tilausilmoitus.

Kuuromykkäin Lehti v. 1918.

Kuuromykkäin Lehti ilmestyy taas ensi vuonna samankokoisena kuin ennenkin, kerran kuussa. Entistä ohjelmaansa noudattaen se koettaa tarjota Suomen kuuromykille opettavaa, hyödyllistä ja huvittavaa lukemista sekä uutisia ja tietoja kuuromykkäin elämästä ja harrastuksista. Siihen koetetaan saada myös kuvia sen verran kuin vähäiset varamme sallivat.

Vaikka nykyinen aika on kallis, paperi ja painatuskustannuksetkin monin kerroin nousseet, niin ei lehtemme hintaa ole korotettu, vaan *maksaa Kuuromykkäin Lehti ensi vuonna 2 mk.*, kuten ennenkin.

Suomen kuuromykät, heidän omaisensa ja ystävänsä: *Tilatkaa Kuuromykkäin Lehti!* Tulkoon se jokaisen kuuromykän luettavaksi! Sitä voi parhaiten tilata *lähimmästä postitoimista*, sekä suoraan toimitukselta, os. *Helsinki, Rikardinkatu 2.*

Toimittajat:

J. Sundberg. *Huugo Nyberg.*
os. Johanneksentie 4.
Helsinki.

Palvelusta haluaa.

Ruuanlaittoon ja muihin taloustoimiin tottunut kuuromykkä tyttö hakee palveluspaikkaa 1 tai 15 p:stä tammik. Vastaukset „Vaikea aika“

Kuurom. lehden toim.
Rickardink. 2.

Tilatkaa oma lehtenne nyt!

välttääksenne keskeytystä lehtien lähetyksessä vuoden vaihteessa.

Tilauksia vastaanotetaan kaikissa postitoimistoissa, asiamiehistössä sekä Suomen Kuuromykkäin Liiton toimistossa.

Kuuromykkäin Joulu.

Joululehdellämme on tänäkin vuonna ollut hyvä menekki. 6,000 kappaleen painos on loppumaisillaan. Kuitenkin on vielä muutamia kymmeniä kappaleita saatavissa toimistosta Rikhardinkatu 2.

Helsinki 1917. K. F. Puromiehen Kirjapaino O.-Y.